

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงาน โดยการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน โดยการใช้ อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน โดย การใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารกับครุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน โดยการใช้อำนาจของ ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การบริหารงาน โดยการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยมีจำนวนโรงเรียน 193 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 193 คน และครู จำนวน 1,785 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,978 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนโดยใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 193 คน ส่วนครูได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148-149) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเป็นแบบสอบถาม โดยได้รับคำปรึกษาจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ เมื่อได้เครื่องมือฉบับที่ปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์แล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ กับผู้บริหารและครู จำนวน 30 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 60 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทั้ง 60 ข้อ โดยมีค่า r อยู่ระหว่าง 1.780-5.203 และหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9670

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และนำแบบสอบถามไปยังโรงเรียนตามเป้าหมายพร้อมกำหนดวันรับคืน โดยผู้วิจัยไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืน จำนวน 510 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

4.2 การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน โดยการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ใช้การหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยวิเคราะห์เป็นรายด้านและโดยรวม เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

4.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน โดยการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยการทดสอบด้วยค่าทดสอบที กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน โดยการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 และถ้าพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ จึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ

4.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน โดยการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการบริหารงาน โดยการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน โดยการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้อำนาจตามกฎหมาย รองลงมา คือ การใช้อำนาจการให้รางวัล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้อำนาจความเชี่ยวชาญ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน โดยการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ ด้านอำนาจข่าวสาร และ ด้านอำนาจพึ่งพา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านอำนาจอ้างอิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน โดยการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอำนาจตามกฎหมาย ด้านอำนาจอ้างอิง ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ ด้านอำนาจข่าวสาร และด้านอำนาจพึ่งพา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านอำนาจการให้รางวัล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอำนาจบังคับ ไม่แตกต่างกัน โดยผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่ใช้อำนาจมากกว่าผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน โดยการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ที่มีจำนวนมากที่สุดในแต่ละด้าน ได้แก่ 1) ด้านอำนาจการให้รางวัล คือ สถานศึกษาควรมีแบบประเมินความดีความชอบที่ชัดเจน 2) ด้านอำนาจบังคับ คือ ผู้บริหารมีการออกคำสั่งให้ครูบางกลุ่มปฏิบัติงานตามความต้องการของผู้บริหาร 3) ด้านอำนาจตามกฎหมาย คือ ผู้บริหารมอบหมายงานโดยไม่คำนึงถึงความสามารถของครูที่ปฏิบัติ 4) ด้านอำนาจอ้างอิง คือ ครูควรจะได้รับเวลาให้กับโรงเรียนและส่วนรวมในงานที่สำคัญของสถานศึกษา 5) ด้านอำนาจความเชี่ยวชาญ คือ สถานศึกษาไม่สามารถปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการตามแผนพัฒนาการศึกษาได้อย่างชัดเจน 6) ด้านอำนาจข่าวสาร คือ ผู้บริหารไม่นำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจสั่งการ และ 7) ด้านอำนาจพึ่งพา คือ ผู้บริหารไม่เป็นกันเองต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการศึกษาคำคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานโดยการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีประเด็นการค้นพบที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาคำคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานโดยการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนมีความตระหนักถึงการใช้อำนาจของตน เพราะอำนาจเป็นที่มาของการสร้างแรงจูงในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ได้ ดังที่ คเชนสกี (Kshensky, 1990 : 185-A) เชื่อว่า การใช้อำนาจในทางที่ดีที่สุดจะช่วยให้ผู้บริหารเป็นผู้นำที่เหมาะสมกับสถานการณ์ นอกจากนี้การใช้อำนาจที่ดียิ่งจะช่วยสร้างประสิทธิภาพให้แก่โรงเรียนอีกด้วย การใช้อำนาจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ผู้บริหารที่เป็นผู้นำอย่างแท้จริงจะใช้อำนาจอย่างชาญฉลาด และเหมาะสมกับสถานการณ์เสมอ ผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ กษิภณ ชินวงศ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ อำนาจตามกฎหมาย อำนาจอ้างอิง อำนาจเชี่ยวชาญ อำนาจการให้รางวัล และอำนาจการบังคับ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไล ลำสิงห์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูปฏิบัติการสอน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรนคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรชัย เรือง (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านอำนาจตามกฎหมาย ด้านอำนาจการบังคับ และด้านอำนาจการให้รางวัล ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบคำคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานโดยการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครู มีบทบาทและหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ทำให้มุมมองเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารที่ปฏิบัติต่อบุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในองค์กรแตกต่างกันด้วย ผู้บริหารเป็นผู้ควบคุมดูแลให้ได้ผลงานตามภารกิจ แผนงาน เป้าหมายที่กำหนด

ไว้ ผู้บริหารใช้อำนาจในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้ครูยอมรับและปฏิบัติตาม ดังที่ เกนเทอร์ (Kanter. 1979 : 67-68) กล่าวว่า ผู้บริหาร ผู้นำหรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานหรือองค์การ ต้องใช้อำนาจเพราะอำนาจมีความสำคัญสำหรับชีวิตองค์การและบทบาทในการบริหาร ส่วนรีโบร์ (Rebore. 2003 : 21) กล่าวว่า กลยุทธ์ในการใช้อำนาจเพื่อให้มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ส่วนมากจะเป็น การกระตุ้นอย่างมีเหตุผล เป็นมิตร อาศัยการร่วมกำลังกัน โดยขอความร่วมมือจากบุคลากร ซึ่ง กระบวนการของการใช้อำนาจที่ก่อให้เกิดอิทธิพลของผู้บริหาร ที่ใช้ส่วนมากจะผ่านเหตุผล ความคิดที่ผ่านการไตร่ตรองของผู้บริหารก่อนหน้า ทั้งนี้เพื่อให้ครูในโรงเรียนยอมรับและครูจะ รายงานกระบวนการเรียนการสอนของคนผ่านการกระตุ้นด้วยอำนาจ และจะกระตุ้นให้ครูรายงาน กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนสู่ผู้ปกครองอย่างสุภาพ ผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำสับเอกวินัย ศรีสุคนธรรัตน์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำและการใช้อำนาจของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 พบว่า ผู้บริหารและ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวลิต ชิงขง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพ และปัญหาการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัด สกลนคร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีการรับรู้ถึงสภาพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน โดยการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอำนาจตามกฎหมาย ด้านอำนาจอ้างอิง ด้านอำนาจ ความเชี่ยวชาญ ด้านอำนาจข่าวสารและด้านอำนาจพึงพา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ด้านอำนาจการให้รางวัล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน อำนาจบังคับ ไม่แตกต่างกัน โดยผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่ใช้อำนาจมากกว่าผู้บริหาร และครูโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การดำเนินงานของโรงเรียนแต่ละ ขนาดมีบริบทที่ต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่างเช่น บุคลากร งบประมาณ การบริหารจัดการ และเครื่องมือ อย่างไรก็ตามโรงเรียนแต่ละขนาดมีภารกิจในการปฏิบัติงานและดำเนินงานตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มินโยบาย ให้สถานศึกษาพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและความคาดหวัง ของชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกันหมดทั่วประเทศ โรงเรียนต้องยึดกฎระเบียบข้อบังคับ

ในการปฏิบัติงาน และใช้อำนาจในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยชาญ ศรีสังข์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอขลุงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จันทบุรี เขต 2 พบว่า จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริฉัตรค์ พิศภูษัตถ์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเตตรา เขต 1 พบว่า จำแนกตามขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กใช้อำนาจมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญทิศา บุญเพ็ง (2551 : 95) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้อำนาจของผู้บริหาร และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า การใช้อำนาจของผู้บริหารจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานโดยการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็นจำนวนมากที่สุด คือ ผู้บริหารมอบหมายงานโดยไม่คำนึงถึงความสามารถของครูที่ปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษามีบุคลากรน้อย ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในงานเฉพาะด้าน เช่นงานการเงิน การพัสดุ ผู้บริหารมีอำนาจตามกฎหมาย มีหน้าที่ควบคุม ดูแล สั่งการ และมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ปฏิบัติตามความเหมาะสมมากที่สุดเพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาและดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังที่ เฟรนช์และราเวน (French & Raven. 1968 : 259-270) กล่าวว่า อำนาจตามกฎหมายเป็นอำนาจที่เกิดจากการที่ผู้ใต้บังคับบัญชารับรู้ว่า ผู้บริหารมีสิทธิตามกฎหมายหรือตามขนบธรรมเนียมประเพณีของหน่วยงานหรือสังคม ที่จะกำหนดให้เขามีพฤติกรรมใดบ้าง อำนาจชนิดนี้มีความหมายกว้างขวางกว่าอำนาจที่มาจากตำแหน่ง ที่เรารู้จักกันอยู่แล้วอีกด้วย เช่น การที่ผู้ใต้บังคับบัญชารับปากว่าจะช่วยทำงาน และครูยอมทำตามที่ผู้บริหารกำหนด หรือมอบหมายให้ทำทั้ง ๆ ที่งานนั้นอยู่นอกเหนืออำนาจตำแหน่ง แต่ยอมทำตามเพราะเห็นว่าไม่ควรเสียค่าพูดกรณีนี้อาจจัดเป็นการยอมรับทำตามเพราะอำนาจจากกฎหมายนี้เช่นกัน ความแข็งของอำนาจชนิดนี้ขึ้นอยู่กับ 3 สิ่งต่อไปนี้ คือ 1) ค่านิยมที่ผู้ใต้บังคับบัญชายังถือว่า ผู้บริหารมีสิทธิในการกำหนดพฤติกรรมของเขามากน้อยแค่ไหน 2) โครงสร้างทางสังคมของหน่วยงานที่ผู้ใต้บังคับบัญชายอมรับ ทั้งโครงสร้างตามรูปแบบและนอกรูปแบบ และ 3) กฎหมายที่รับรองอำนาจและสิทธิของผู้บริหาร ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริฉัตรค์ พิศภูษัตถ์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง

การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก คือ อำนาจกฎหมาย อำนาจการให้รางวัล อำนาจความเชี่ยวชาญ และอำนาจอ้างอิง ตามลำดับ และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ จเร พัฒนผล (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรีเขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ อำนาจกฎหมาย อำนาจพึ่งพา และอำนาจอ้างอิง ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การศึกษาสภาพการบริหารงานโดยการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยจึงได้นำผลการวิจัยและข้อเสนอแนะบางประการมาเสนอแนะสำหรับนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษา ดังนี้

1. ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ควรรักษาประสิทธิภาพและพัฒนาศักยภาพในการใช้อำนาจตามกฎหมายของตนเอง คือสถานศึกษาต่อผู้ได้บังคับบัญชาอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง เนื่องจากการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้อำนาจตามกฎหมาย แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารมีการเคารพ และปฏิบัติตามกฎหมายเป็นอย่างดี นำหลักการใช้อำนาจตามกฎหมายมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างเต็มที่
2. ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ควรศึกษาหาความรู้ ฝึกฝนการทำงาน เรียนรู้ทักษะกระบวนการ ทักษะการบริหารจัดการเพิ่มเติม รวมทั้งการเรียนรู้จากการทำงานร่วมกันทั้งภายนอกและภายในองค์กร เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ในการทำงานที่ดีให้กับองค์กร และเป็นที่ยอมรับของผู้ได้บังคับบัญชาต่อไป เนื่องจากการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารยังขาดความรู้ ความสามารถ ทักษะกระบวนการ ทักษะการบริหารจัดการและประสบการณ์ที่ดี ยังมีความเชี่ยวชาญในงานที่ปฏิบัติไม่เพียงพอ ไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ได้บังคับบัญชา
3. ผู้บริหารระดับสูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ควรมีการส่งเสริม ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้อำนาจบังคับ ให้กับผู้บริหาร โรงเรียน ได้ปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และพัฒนาการใช้อำนาจบังคับให้มีประสิทธิภาพและ

เหมาะสมต่อไป เนื่องจากการวิจัยพบว่า การใช้อำนาจบังคับ ในข้อที่ผู้บริหารมีการกำหนดกฎระเบียบข้อปฏิบัติต่าง ๆ ให้ครูปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด นั้นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีการใช้อำนาจบังคับในการบริหารงานภายในสถานศึกษา ในรูปแบบของการออกกฎระเบียบ ข้อปฏิบัติ เพื่อให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ตรวจสอบได้ เพื่อประโยชน์ต่อสถานศึกษา ตัวครู และนักเรียน การใช้อำนาจบังคับต้องมัดความระมัดระวัง และใช้อย่างเหมาะสม ถูกต้องตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร

4. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ควรมีการประสานงาน ประชาสัมพันธ์กับองค์กร และชุมชนให้มากขึ้น เนื่องจากการวิจัยพบว่า การใช้อำนาจพึ่งพา ในข้อที่ผู้บริหารได้รับการยอมรับจากบุคลากรในโรงเรียน จากชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี นั้นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ยังไม่ได้รับการยอมรับจากบุคลากรในโรงเรียน จากชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ เท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัญหาการใช้อำนาจความเชี่ยวชาญของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นแนวทางการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ
3. ควรศึกษารูปแบบการใช้อำนาจในการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนและการนำรูปแบบการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียนไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้อำนาจของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
5. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4